



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 713-01-4/2019/14 EPA 717-VIII
Ljubljana, 4. 2. 2020

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 – ZFDO-F in 81/18 – odl. US) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1F), druga obravnava, EPA 717-VIII

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 35. redni seji 29. 1. 2020 obravnavala Predlog zakona o dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1F), druga obravnava, EPA 717-VIII (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije predložila skupina poslancev Državnega zbora.

Komisija predlog zakona **podpira**.

* * *

Predlagatelj je predstavil predlog zakona, ki so ga vložili v Poslanski skupini NSi. Nanje so se obrnili iz civilne iniciative Dovolj.je, ki se ukvarja s problematiko spolnih zlorab znotraj rimokatoliške cerkve. Pri zbiranju podatkov o zlorabah so v civilni iniciativi ugotovili, da so številni zabeleženi primeri že zastarali. Problematika zastaranja je statistično prikazana v predlogu zakona. Glede na to, da gre za izjemno travmatične življenjske zgodbe, običajno traja zelo dolgo, da posamezniki zberejo pogum za prijavo zlorabe, čemur pa potem zaradi zastaranja ne sledi kazenski pregon storilca. Predlagatelji so v zakonodajno proceduro vložili predlog zakona, ki je predvideval, da bi se vse spolne zlorabe uvrstile med tista kazniva dejanja, ki nikoli ne zastarajo. S tem je imela težave strokovna javnost, ker je opozarjala, da gre za nesorazmeren ukrep. V naboru kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost so namreč zelo različna dejanja, od takšnih, ki imajo zagroženo zaporno kazen več let zopora, pa do kaznivih dejanj, kjer je zagrožena kazen nekaj mesecev.

V prvi obravnavi je bil predlog zakona sprejet, na podlagi različnih stališč pa je bila sklicana javna predstavitev mnenj, ki se je je udeležilo precej organizacij in društev, ki se neposredno ukvarjajo z žrtvami spolnih zlorab. Na javni predstavitvi mnenj so bila predstavljena pretresljiva pričanja in dokazi o tem, kakšne posledice puščajo

spolne zlorabe skozi celo življenje in da si žrtve želijo, da ta dejanja nikoli ne zastarajo. Na predstavitvi mnenj se je prisluhnilo tudi pravni stroki, ki je opozarjala, da ni primerno, da bi bila vsa kazniva dejanja s področja spolnih zlorab po novem razvrščena med kazniva dejanja, ki nikoli ne zastarajo. Predlagatelj je povedal, da bo pred obravnavo na matičnem odboru vložena amandma, ki bo vseboval kompromisno rešitev. Amandma bo za določena najhujša kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost določal trikratno podaljšanje zastaralnih rokov za kazenski pregon. Amandma v primerjavi s prvotnim besedilom predloga zakona tudi ne izenačuje vseh kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, ampak se osredotoča na najhujša kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, kot so posilstvo, spolno nasilje, spolna zloraba slabotne osebe in vsa kazniva dejanja iz 19. poglavja Kazenskega zakonika, ki se nanašajo na mladoletne osebe. S predlaganim amandmajem se torej oži nabor kaznivih dejanj, za katere se predlaga trikratnik podaljšanja zastaralnega roka. Predlagatelj je omenil, da zastaralne roke za te vrste kaznivih dejanj podaljšujejo tudi v drugih državah. V pripravo predloga zakona je bilo vložena veliko truda, prav tako tudi v dogovarjanja in usklajevanja z različnimi deležniki. Vse pa je bilo podrejeno cilju, da bo predlog zakona sprejet. Predlagatelj je izpostavil dobro sodelovanje z Zakonodajno-pravno službo Državnega zbora in z Ministrstvom za pravosodje.

Predstavnica Vlade je poudarila, da se strinjajo z izhodišči in cilji, ki so predlagani v predlogu zakona. Glede prvotnega predloga je Vlada opozorila na nekatere težave in pomanjkljivosti, kar se zdaj, glede na predstavljeni kompromisni amandma, popravlja in ureja.

* * *

Komisija je predlog zakona podprla. Tudi s spremembo zakonodaje kot družba pokažemo, da zavržnih dejanj, kot so spolne zlorabe ne bomo tolerirali in bomo storili vse, da bo storilec, pa čeprav šele po desetletjih, kazensko odgovarjal pred sodiščem. Komisija se je prav tako strinjala, da ni nikoli dovolj opozarjanja na problematiko spolnih zlorab, pri čemer moramo več pozornosti nameniti različnim oblikam pomoči za žrtve. Na seji komisije je bil izpostavljen pomen 2019 sprejetega Zakona o kazenskem postopku, ki celovito ureja položaj žrtev v kazenskih postopkih, še posebna pozornost je v njem namenjena ranljivim skupinam. Vsi državni organi morajo k obravnavi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost pristopiti zelo subtilno, da preiskave ne odprejo dodatnih ran in povzročijo novih travm. Tudi predlagatelj predloga zakona je v razpravi opozoril na položaj žrtev v postopkih, njihov položaj bi jim lahko olajšali že s tem, da bi lahko svojo prijavo izpovedale samo enkrat kot zapriseženo izjavo in jim dogodkov ne bi bilo treba opisovati vedno znova.

Na seji komisije je bilo predstavnikom Ministrstva za pravosodje postavljeno vprašanje glede zastaralnih rokov; če je ta sprememba usklajena in sistematično pripravljena glede na to, da bo po novem zastaralni rok pri nekaterih kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost trikratno podaljšan in bo daljši, kot je npr. zastaralni rok za umor. Nekateri člani komisije so, ne da bi zmanjševali težo kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, razpravljali, ali je mogoče primerjati težo posameznih kaznivih dejanj in opozarjali na veliko nesorazmerje med zastaralnimi roki. Predstavnica Ministrstva za pravosodje je izpostavila, da se je ministrstvo z vprašanjem zastaralnih rokov veliko ukvarjalo, še posebej v fazi, ko je predlog zakona predvideval, da

kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ne bi nikoli zastarala. Javna predstavitev mnenj je s predstavitvami stroke (zdravniki, psihologi, psihiatri ...) zelo jasno povedala, da 20 let ni dovolj dolg zastaralni rok za tovrstna dejanja (rok začne teči ob polnoletnosti žrtev), da gre za travme, ki trajajo več desetletij in zato tako veliko primerov zastara. Splošno stališče na javni predstavitvi mnenj je bilo, da je treba zastaralne roke podaljšati. Vlada in Ministrstvo za pravosodje zato menita, da je trikratnik podaljšanja roka za zastaranje za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ustrezen rešitev in ga ne vidijo kot nesorazmernega v primerjavi z zastaralnimi roki pri drugih kaznivih dejanjih.

Komisija je opozorila še na obravnavo posilstev v sodnih postopkih in na mile kazni storilcem, o čemer se je pred časom v javnosti veliko govorilo. Predstavnica Ministrstva za pravosodje je pojasnila, da so v zvezi z obravnavo posilstev na ministrstvu ustanovili delovno skupino, ki pripravlja spremembe Kazenskega zakonika. Predlogi se strokovno usklajujejo, pri čemer je Inštitut za kriminologijo novembra 2019 pripravil empirično študijo, v kateri je pregledal vse primere kaznivih dejanja zoper spolno nedotakljivost iz zadnjih 3 let na sodiščih in na tožilstvu. Ministrstvo za pravosodje priznava, da gre za zanemarjeno področje, stroka se ni veliko ukvarjala z njim. Delovna skupina intenzivno pripravlja predloge novih rešitev, pokazalo pa se je, da ni težava v zagroženih kaznih, ampak v izrečenih kaznih, ki so običajno nizke oz. so vse na spodnji dopustni meji. Za spremembo načina izrekanja kazni pa bo treba več narediti na področju usposabljanja in izobraževanja sodnikov. Prav tako so pomembne debate v javnosti, da se odpirajo prava vprašanja, kot je to v primeru predloga zakona, o katerem teče beseda.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.